

23 octombrie 2020

La Nr.

Nr. 04-2/20

din

Doamnei Viorica DUMBRĂVEANU
Ministru al Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

***Propunere de perfecționare a legislației
în temeiul art. 27 lit. a) din Legea nr. 52/2014 cu privire la
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)***

Instituția Ombudsmanului (Avocatul Poporului) joacă un rol fundamental în consolidarea democrației, a statului de drept și a drepturilor omului.

Avocatul Poporului a fost sesizat de o persoană cu dizabilități, care au pretins că mărimea compensației trimestriale acordată persoanelor cu dizabilități diferă în dependență de domiciliul acestora, indicând că persoanele cu dizabilități severe care domiciliază în Chișinău primesc o compensație în mărime de 360 lei, cele domiciliate în Bălți 270 de lei, iar ceilalți (inclusiv solicitantul) de 138 de lei. Persoana consideră că este discriminată pe criteriu de domiciliu/loc de trai în comparație cu persoanele din aceeași categorie care domiciliază în mun. Chișinău și mun. Bălți.

În urma examinării prevederilor legale Avocatul Poporului a constatat următoarele.

Prin Legea nr. 146/2016 au fost aprobate modificări la Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr. 60/2012. Astfel, alin.(4) din art.49 a fost expus în următoarea redacție „*Modul de acordare și mărimile compensației, care diferă în funcție de categoria beneficiarilor și de locul de trai (raioane/municipii), se stabilesc de către Guvern*”.

În temeiul art. 49 alin. (4) din Legea nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități Guvernul prin Hotărârea nr.1413/2016 a aprobat Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport.

Consider că reglementările actuale prevăzute la pct. 9 din Anexa nr.1 al Regulamentului respectiv dezavantajează persoanele cu dizabilități severe și copiii cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani, precum și persoanele cu dizabilități accentuate care locuiesc în alte localități decât mun. Chișinău și mun. Bălți în partea ce ține de quantumul compensației trimestriale pentru serviciile de transport.

Prin urmare, prevederile prin care s-a stabilit cuantumul diferențiat al compensației pentru serviciile de transport acordate persoanelor cu dizabilități, în funcție de locul de trai, sunt discriminatorii.

De asemenea, s-a stabilit că în cauza nr. 99/19 Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității¹ a constatat că prevederile pct. 9 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și de plată a compensației pentru serviciile de transport aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1413/2016 creează o situație de discriminare a beneficiarilor *în dependență de locul de trai al acestora*. Consiliul a reținut că dezavantajul este direct legat de locul de trai al beneficiarilor. Locul de trai constituie un criteriu protejat împotriva discriminării, reținut prin interpretarea sintagmei de orice alt criteriu similar.

Avocatul Poporului apreciază și consideră binevenită inițiativa Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale de modificare a Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1413/2016², care prevede revizuirea cuantumului compensației trimestriale pentru serviciile de transport acordată persoanelor cu dizabilități, ținând cont de constatările deciziei Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității.

În același timp, prin această adresare Avocatul Poporului susține necesitatea eliminării prevederilor discriminatori și din art.49 alin.(4) al Legii nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, și anume, a sintagmei „*și de locul de trai (raioane/municipii)*”. De menționat, că art.49 din Legea nr.60/2012 garantează dreptul persoanelor cu dizabilități la compensația pentru serviciile de transport, însă la alin.(4) face dependentă stabilirea compensației la transport *de locul de trai (raioane/municipii)*. Prin urmare, tocmai această sintagmă a constituit temei pentru stabilirea diferențiată a cuantumului compensației pentru serviciile de transport în pct. 9 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și de plată a compensației, care se propune a fi revizuită.

Avocatul Poporului consideră că prevederile contestate (sintagma „*și de locul de trai (raioane/municipii)*”) sunt în contradicție cu prevederile art.16 combinat cu art.47 și 51 din Constituția Republicii Moldova.

Potrivit articolului 16 alin. (1) din Constituție, respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

Egalitatea în drepturi constituie o garanție referitoare la exercitarea drepturilor fundamentale prevăzute în cuprinsul Constituției, dar și a oricăror alte drepturi și îndatoriri subiective, reglementate în cuprinsul altor acte normative. Ea include toate domeniile de activitate în care persoana are dreptul garantat la exercitarea libertăților legale, în scopul realizării intereselor sale legitime.

Avocatul Poporului reține că în vederea realizării politicii în domeniul asigurărilor sociale de stat, legiuitorul, în limitele atribuțiilor ce-i revin, este în drept să

¹ Decizia din 29 iulie 2019 cauza nr. 99/19

² https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/837_0.pdf

opteze pentru diverse soluții de reglementare și concretizare a conținutului drepturilor sociale, dar cu respectarea principiilor echității sociale și egalității, consfințite prin articolul 16 din Constituție.

Prevederile art. 47 din Constituție sunt centrale în domeniul securității sociale. Art.47 din Constituție poate acoperi orice domeniu al securității sociale, inclusiv cel prevăzut la art.51 din Constituție, care are un **caracter special** în domeniul securității sociale.

Avocatul Poporului notează că potrivit art.51 din Constituția Republicii Moldova persoanele cu dizabilități beneficiază de o **protecție specială** din partea întregii societăți. Statul asigură pentru ele condiții normale de tratament, de readaptare, de învățământ, de instruire și de integrare socială.

Potrivit art.12 paragraful 1 din Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptată la New York la 13 decembrie 2006 și ratificată de către Republica Moldova prin Legea nr.166 din 9 iulie 2010, persoanele cu dizabilități au dreptul să fie recunoscute oriunde ca persoane cu drepturi egale în fața legii.

Ratificarea Convenției ONU de către Republica Moldova a marcat o schimbare importantă în abordarea dizabilității, nu doar prin prisma protecției sociale și a stării de sănătate, dar și din punctul de vedere al promovării și respectării drepturilor omului, al incluziunii sociale, al valorii umane și al egalității de șanse. Respectiv, Statele părți sunt obligate să adopte toate măsurile legislative, administrative și alte măsuri corespunzătoare pentru implementarea drepturilor recunoscute în această Convenție.

În susținerea argumentelor privind necesitatea excluderii sintagmei „și de locul de trai (raioane/municipii)” din art.49 alin(4) al Legii nr.60/2012 amintesc exigențele din **Comentariul general nr. 20 al Comitetului ONU pentru drepturile economice, sociale și culturale privind nediscriminarea în drepturile economice, sociale și culturale**, unde se menționează că exercitarea drepturilor prevăzute în Pact nu ar trebui să fie condiționată sau determinată de locul de reședință actual sau anterior al unei persoane, de exemplu, dacă o persoană locuiește sau este înregistrată într-o zonă urbană sau rurală. **Disparitățile dintre localități și regiuni ar trebui eliminate în practică; Politicile economice, cum ar fi alocările bugetare și măsurile de stimulare a creșterii economice, ar trebui să acorde atenție necesității de a garanta o realizare efectivă a drepturilor Pactului fără discriminare.**

Considerăm că la stabilirea cuantumului compensației pentru serviciile de transport trebuie să se țină cont de necesitățile reale ale beneficiarilor, dar nu de locul de trai. Prin urmare, sintagma „și de locul de trai (raioane/municipii), prevăzută în alin.(4) din art.49 al Legii nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități necesită a fi exclusă.

Reieșind din cele menționate supra, ținând cont de prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova, în temeiul art. 27 lit. a) din Legea nr.52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), în scopul prevenirii și eliminării cauzelor și condițiilor ce creează premise pentru încălcarea drepturilor și libertăților omului,

PROPUN:

Inițierea procedurii de modificare a prevederilor art.49 alin.(4) din Legea nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, prin excluderea sintagmei „și de locul de trai (raioane/municipii)”.

Despre rezultatul examinării acestei propuneri rog respectuos să fiu informat în termen de 30 zile.

Cu respect,



Mihail COTOROBAI
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)